

Úvod do sociální psychologie

Předmět a metody sociální psychologie
Historický exkurz

PhDr. Denisa Denglerová, Ph.D.

Co je to sociální psychologie?

- Sociální psychologie – typická hraniční disciplína, na pomezí psychologie a sociologie.
- Dodnes přítomnost dvou větví – psychologizující a sociologizující
- Historicky první cíl – hledat pojítka mezi strukturou osobnosti (kognitivní, emocionálně motivační, volně regulační procesy) a strukturou sociální reality.
- Postoj – klíčový pojem, který na počátku 20. století pomáhá definovat předmět oboru, zkoumání a diagnostika postojů (např. postojevé škály) jako metoda oboru
- Patří mezi základní psychologické disciplíny, čerpá z ní mnoho aplikovaných disciplín
- „Americká“ disciplína – ze 180 učebnic jich cca 150 vyšlo v USA, pragmatický přístup, leckdy není předmět oboru nadefinován

První období ve vývoji oboru

- Nultá etapa – studium davu, duše davu, celek x jednotlivosti, Gustav Le Bon Psychologie davu
- 1879 Gustav Adolf Lindner (Rakousko-Uhersko) Základy sociální psychologie, předběhl dobu
- 1908 – konec 2. světové války
- Klíčový rok 1908 – vyšli první učebnice dvě učebnice
- Témata
 - **Teorie a výzkum postojů**
 - Já a vztahy já s okolím
 - Procesy utváření skupinové normy (východisko pro studium konformity)
 - Styly vůdcovství (Kurt Lewin)
 - Teorie vztahu frustrace a agrese (John Dollard)

Druhé období ve vývoji oboru

- 1945 – 1969
- Rozšíření záběru témat – postoje ustupují do pozadí, objevuje se výzkum malých sociálních skupin, skupinové dynamiky, sociální percepce a komunikace, agrese, atraktivita, lásky a přátelství
- Hlavní metoda – experiment v laboratorních podmínkách
- Kauzální způsob, který vysvětluje chování jedince a skupiny
- Snaha vytvořit jednotnou teorii
- Snaha a následné rozčarování nad praktickou využitelností – válka ve Vietnamu, rasové konflikty

Třetí období ve vývoji oboru

- 1970 – až do současnosti
- Hledání nové metodologie
- Snaha přivést obor k řešení každodenních sociálních problémů člověka
- Normativní způsob vysvětlování sociálního chování jedince
- Analýza diskurzu – metoda, která přes jazykové prostředky studuje způsob, jakým člověku popisuje a vysvětluje stav věcí a jak je prožívá
- Sociální konstrukcionismus – realita je vytvářena a udržována sociálně, konstrukcí vytváříme v závislosti na kontextu bezpočet, záleží na člověku, jakou verzi přijme (např. vymezení nemoci a zdraví)